

Meddelande nr 30 från Föreningen Bergslagsarkiv

Skor, sten och olja

– på upptäcktsfärd
i Kumlabygden

Kvarntorshögen under uppbyggnad på 1950-talet.

Föreningen Bergslagsarkiv inbjuder till

ÅRSMÖTE med EXKURSION
tisdagen den 31 maj 2016 i Kumla

Bildhuggare i ornamentverkstaden i Yxhult 1910.

Yxhults stenarbetsmuseum

Organiserad stenhantering i Yxhult/Hällabrottet har förekommit sedan medeltiden. Kalkstenen användes vid ombyggnaden av Örebro slott och många kyrkor i trakten. Perioden 1880–1930 blev en storhetsperiod för stenhuggeriet i Yxhult genom att de tongivande arkitekterna började använda natursten såsom varande mer svenskt och äkta än den dittills förhärskande putsarkitekturen. Yxhults Stenhuggeri gynnades av denna förändring och befäste sin ställning som ett av Sveriges främsta. Tidvis stod man för tjugo procent av all byggsten i Sverige och för mer än hälften av all skulptural fasadsten i Stockholms innerstad. Yxhults Stenhuggeri var tidvis även störst i Sverige på marmor. 1929 började man tillverka lättbetong under namnet Ytong. På 1960-talet tillkom också produktionen av den på sin tid så populära mexistenen. 1980 lades stenhuggeriet ned men produktionen av lättbetong och mexisten fortgick fram till konkursen 2004.

Kvarntorp

Under åren 1941–1965 drev det statliga bolaget Svenska Skifferoljeaktiebolaget en anläggning för brytning och pyrolys av skiffern, dvs framställning av olja. Under en tid utvanns även uran. Den industriella verksamheten i området har haft en stor miljöpåverkan. Till exempel finns i området ett flertal stora vattenfyllda skifferbrott, men kanske än mer känd är den stora askhögen, Kvarntorpshögen, där restprodukterna efter drygt tjugo års skifferutvinning deponerats till en höjd av drygt 100 meter. Från högens topp, där man idag även kan bese konstprojektet »Konst på Hög«, har man en milsvida utsikt över Närkeslätten.

Svenska Skoindustrimuseet i Kumla

Svenska Skoindustrimuseet invigdes 1986 och är det enda skoindustrimuseum i norra Europa med tillverkning av skor. Museet är inrymt i en trevåningsbyggnad. På första våningen visas utställningar om skoindustrins utveckling och svenskt skomode från 1890 till 1980. På andra och tredje våningen finns skofabriken Bengtar-Sko bevarad, där jobbar dagligen en nåtlerska och en skomakare med tillverkning av slippers, snörskor och ökenkängor.

1913 fanns det i Sverige 85 skofabriker med 7300 arbetare. Av dem låg 24 i Örebro län och sysselsatte 2300 skoarbetare. På 1950-talet var två tredjedelar av industriarbetarna i Kumla sysselsatta inom skoindustrin.

**ANMÄLAN TILL ÅRSMÖTE med EXKURSION i Kumlatrakten
den 31 maj 2016 skickas till info@bergslagsarkiv.se
senast den 20 maj.**

Kostnaden för medlemmar i Föreningen Bergslagsarkiv är 425 kronor per deltagare. Övriga betalar 525 kronor. I priset ingår bussresa, förtäring under dagen samt visningar. Beloppet sätts in på Bergslagsarkivs **plusgirokonto 439 81 43-0**.

OBS! Ange vid anmälan om Du önskar vegetariskt lunchalternativ eller är födoämnesallergiker.